

Huszonharmadik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Bukarest (Románia), 2026. július 26. – augusztus 2.

Az egyéni verseny feladatai

A megoldások megadásának szabályai

Ne másold le a feladatokat! Az egyes feladatok megoldását külön-külön lap(ok)ra írd! Minden lapra írd rá a feladat számát, az ülőhelyed számát és a vezetéknévedet! Máskülönb a feladatlapjaid elveszhetnek vagy összekeveredhetnek másokéival.

Hacsak nem szól máshogy a feladat, részletesen le kell írnod az adatokban felfedezett mintázatokat vagy szabályokat. Enélkül a megoldásra nem adható meg a teljes pontszám.

1. feladat (20 pont) Adottak szavak középjpuk nyelvén, fonetikai átírásukkal, illetve fordításukkal együtt. Mindegyiknek a kiejtése a Norton-öböl (NÖ) nyelvjárásban van megadva:

qasgulek	['qaz.ɣu.ʒəkʰ]	szalagos foka
nanevpak	[na.'nəf.pakʰ]	nagy tó
tep'liuq	['təp.ʒi.uqʰ]	erjesztett halfejeket készít
nav'pagtuq	['nav.pax.tuqʰ]	tényleg eltörött
qamiq'vak	[qa.'miq.vakʰ]	egyfajta molylepke
nat'rarkaq	['nat.ɣax.kaqʰ]	bőrcsizma talpanyaga
calugun	[ca.'ʒu.ɣun]	bőrkaparó
kaal'taaq	[ka.'aʒ.ta.aqʰ]	játékkártya
ullelluku	[u.'ʔəʔ.ʔu.ku]	kifordítva
ilquineq	['iʔ.qu.'i:nəqʰ]	koponya
kaltuuvvilaq	['kaʔ.tu.'u:fi.ʒaqʰ]	krumpli
kayangurngalnguq	[ka.'ja:ɣuɣ.'ɣaʒ.ɣuqʰ]	ovális dolog
assikekeka	[a.'si:.kə.'kək.ka]	tetszik nekem
paluteqerru	[pa.'ʒu:.tə.'qəɣ.ɣu]	zárd csak be
iggiggiayuli	[i.'xi:.xi.'a:ju.ʒi]	amerikai uhu
ilalkumalria	[i.'ʒaʔ.ku.'maʒ.ɣi.a]	áldozat
aepailgaku	[a.'pəp.pa.'iʒ.ɣa.ku]	mielőtt megkérdezi őt
yuarutlertangqertuq	[ju.'a:ɣutʰ.'ʔəɣ.taɣ.'qəɣ.tuqʰ]	van egy régi dal
tutgarllugaq	['tutʰ.xax.'ʔu:ɣaqʰ]	unoka
cuukvagtalek	[cu.'ukʰ.fax.'ta:ʒəkʰ]	hely sok csukával
cangatenrituten	[ca.'ɣa:tən.'ɣi:tu.tən]	nincs veled semmi baj
cungagcessvakartat	[cu.'ɣax.cəs.'fa:kaɣ.tatʰ]	hogyan milyen zöldek!

A fentiek közül csupán az utolsó négyet ejtik máshogy a nyelv egy másik nyelvjárásában – az általános középjupikban (ÁKJ). Ezeknek az alakoknak a fonetikai átírása látható alább, az ÁKJ nyelvjárás kiejtése szerint:

tutgarlugaq	[ˈtutʰ.ˈxax.ʈu.ɣaqʰ]	unoka
cuukvagtalek	[cu.ˈukʰ.ˈfax.ta.ɣəkʰ]	hely sok csukával
cangatenrituten	[ca.ˈŋaː.ˈtən.ɕi.tuː.tən]	nincs veled semmi baj
cungagcessvakartat	[cu.ˈŋax.ˈcəs.fa.ˈkax.tatʰ]	hogyan milyen zöldek!

(a) Írd le középjupik nyelven:

1.	[ˈməʈ.qu.ˈɣəɣ.ɣi.ux.ta]	vadőr
2.	[qa.ˈjaː.pix.ˈkaː.ni]	az ő saját jövőbeli igazi kajakja
3.	[ta.ˈʈiː.xaqʰ]	kajakban használt csáklya
4.	[ˈkəx.sa.ˈiʈ.ku.taɣʰ]	szájkosár
5.	[ˈcup.ɣa.ˈʈax.tuɣʰ]	hirtelen elfogta a honvágy

Amennyiben egy alak csak az egyik nyelvjárásban (NÖ vagy ÁKJ) fordul elő, add meg, melyikben!

(b) Add meg a lenti alakok fonetikai átírását:

6.	aartartuq	ő rendszerint óvatos
7.	akekataki	jaj!
8.	negavgun	fürdésnél súrolókeféként használt gyökér
9.	atasuak	nyári nadrág
10.	ner'ciquq	enni fog
11.	alikenritaqa	nem félek ettől
12.	neqlinrrarmek	az imént felszelt halból

Ha az átírás különbözik a két nyelvjárásban, írd át mindkét nyelvjárás szerint, és jelöld, melyik melyik!

△ A középjupik nyelv az eszkimó-aleut nyelvcsaládhoz tartozik. Körülbelül 10 000 ember beszéli Alaszka délnyugati részén az Amerikai Egyesült Államokban.

A [ː] jel a magánhangzó hosszúságát jelöli. A [.] jel szótaghatárt jelöl. A [ˈ] jel a hangsúlyos szótagok előtt jelenik meg.

[h] az előző mássalhangzó hehezetes ejtését jelöli.

[ə] = a az angol *about* szóban.

[c] ≈ a magyar cs.

[j] = a magyar j.

[ʈ] = a magyar sz-hez hasonló, de képzésében az l-re is emlékeztető hang; [ɣ] = [ʈ] zöngés párja.

[ŋ] = n a *hang* szóban.

[q] = a magyar k-hoz hasonló, de annál hátrébb képzett hang.

[x] = h a *doh* szóban; [ɣ] = [x] zöngés párja.

[χ] = a *doh* szó h-jához hasonló, de annál hátrébb képzett hang; [ɣ] = [χ] zöngés párja.

—Lai Otsuka (konzulens: Sally Samson)

2. feladat (20 pont) Adott néhány szó és kifejezés jeli-dnye nyelven, valamint magyar fordításuk véletlenszerű sorrendben:

1. kpêdê	A. fekete
2. kpêdêkpêdê	B. teljességgel fehér
3. kpaapî ntóó	C. dió, amely feketévé válik a pörkölés során
4. kpaapî tp:oo	D. kis hajó
5. nkéli tp:oo	E. a fának vörös levelei vannak
6. tpile kpaapîkpaapî	F. fehér dolog
7. yi yââ taataa	G. fehér kakadu fiókája

Adott néhány további szó és kifejezés jeli-dnye nyelven, valamint magyar fordításuk véletlenszerű sorrendben:

8. chêêpî mbwii miyó	H. méh
9. kinikini	I. vasdarabok
10. limî k:ii	J. európai ember, idegen
11. mty:aamty:aa	K. zsíros
12. mty:aa wee	L. rovar
13. nkéli chêêpî pââ	M. két hosszú és vékony kő
14. nkéli pi	N. gyorsan („mint a villám”)
15. tpile wee	O. bot
16. yi mbwii	P. édes

Végül adott még néhány szó és kifejezés jeli-dnye nyelven, valamint magyar fordításuk véletlenszerű sorrendben:

17. kémi nt:uu	Q. alkoholos ital
18. k:ii miyó	R. hulla
19. nkéli mbwaa	S. szemgolyó
20. ngwolo nt:uu	T. zöld kígyó
21. mbwaa	U. békéreg
22. mwi pê	V. magas és sovány ember
23. tpile pê k:ii kîgha nt:uu k:ii	W. fatörzsek
24. pi mbwii	X. két banánnövény
25. pi ntóó	Y. (éretlen) mangó
26. tpile pê yi kuu yââ k:ii	Z. víz
27. yi pââ	AA. sárga kígyó

(a) Találd meg a helyes megfeleléseket!

(b) Fordítsd le magyarra:

28. k:ii (ennek a szónak két jelentése van; add meg mindkettőt)

29. kpaapî 30. kîgha 31. mty:aa 32. nkéli dnye 33. ngwolo 34. kémi kîgha nt:uu

(c) Fordítsd le jeli-dnye nyelvre:

BB. (az ő) fia

EE. friss, nyers

HH. Rossel-sziget

CC. zöld

FF. (éretlen) gyümölcs

DD. zsír

GG. fekete ember

(d) Párosítsd a következő jeli-dnye szavakat az alábbi képekkel, tudva, hogy nté $\approx$ k:ii!

35. kpaapî tp:oo kpaapî tp:oo

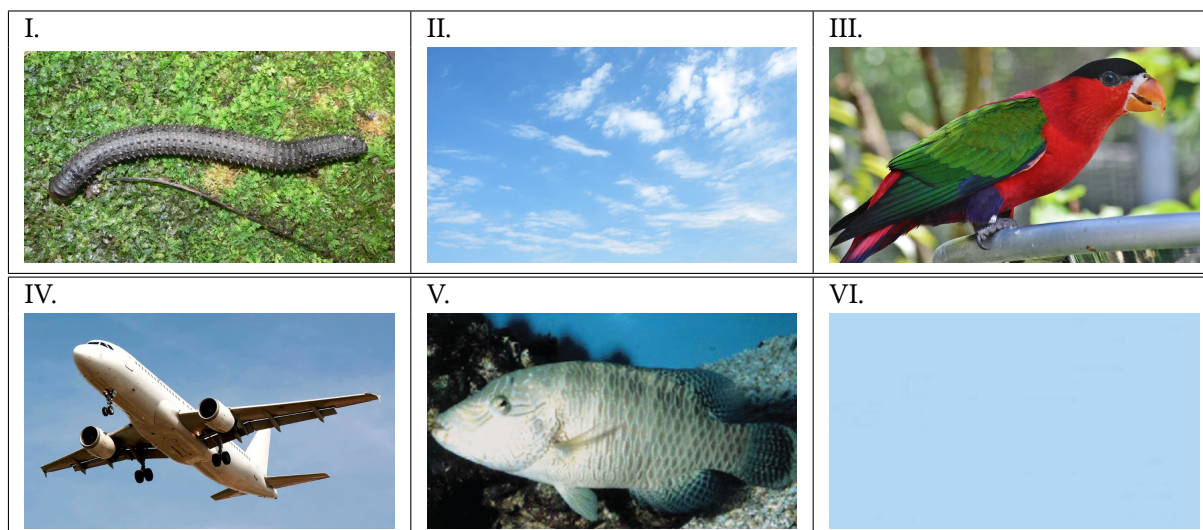
36. mbóó

37. mbóó nté

38. mbóó p:uu nkéli

39. pê pê

40. taa

(e) Magyarázd meg, hogyan fejezik ki a színeket jeli-dnye nyelven!

⚠ A válaszokon kívül nincs szükség további magyarázatra, és azt nem is értékeljük.

A jeli-dnye nyelv (Yéli Dnye) jelenleg nincs besorolva egyetlen nyelvcsaládba sem, lehetséges, hogy izolált nyelv. Körülbelül 5000 ember beszéli a Rossel-szigeten, Pápua Új-Guinea délkeleti részén.

A fehér kakadu egy madárfaj. Pápua Új-Guinea déli része korábban brit, majd ausztrál uralom alatt állt.

â, ê, î, é, ó magánhangzók. A [ɛ̃] jel azt jelöli, hogy a következő magánhangzó nazalizált.

—Dan-Mircea Mirea

3. feladat (20 pont) Adottak mondatok ikito nyelven, valamint magyar fordításuk. Ahol több mint egy ikito mondat tartozik egyetlen magyar fordításhoz, ott az összes lehetséges ikito mondat meg van adva.

1. Ima paapaaja masiitiirii — *Ema el fogja adni a halat.*
2. nu=iina isikirii iiyii — *El fogja szakítani ezt a kötelet.*
3. $\left\{ \begin{array}{l} ki=iita masiitiirii Jaime \\ ki=Jaime masiitiirii iita \end{array} \right\}$ — *El fogom adni a házat Jaiménak.*
4. nu=naajuukura simiimi — *Megírta a könyvet.*
5. ki=iina masiirii ikwani saawiri — *Meg fogom venni a férfinak ezt a machetét.*
6. ki=iipi asuraaja sakiirii mira — *Meg fogom rágni ezeknek a gyerekeknek a maniókáját.*
7. Leo iipi siwiirarii ikwaniwiya — *Leo meg fogja látogatni ezeket a férfiakat.*
8. kia=Leo iita irikatajuurii — *Meg fogod javítani Leo házát.*
9. ki=simiitakura iimi simiimiya — *Elofvastam ezeket a könyveket.*
10. nu=iimi irikatajuurii iiminaka — *Meg fogja javítani ezeket a kenukat.*
11. kia=kariiniikura miisaji kajinani — *Gondozta a nő állatát.*
12. ki=simiitakura iina simiimi paajuuyaana — *Elofvastam ennek a tanárnak a könyvét.*
13. $\left\{ \begin{array}{l} nu=paapaaja miitiirii iina ikwani \\ nu=iina miitiirii ikwani paapaaja \end{array} \right\}$ — *Oda fogja adni a halat ennek a férfinak.*
14. ki=nikikura iipi kaajiya iitimira — *Láttam ezeknek a nőknek az állatait.*
15. kia=iina simiimiya simiitarii maaya — *El fogod olvasni ennek a gyerekeknek a könyveit.*
16. $\left\{ \begin{array}{l} kia=iina masiitiirii simiimi paajuuyaana \\ kia=paajuuyaana masiitiirii iina simiimi \end{array} \right\}$ — *El fogod adni ezt a könyvet a tanárnak.*

(a) Fordítsd le a következő mondatokat magyarra! Fordítsd le többféleképpen, ha lehetséges! Az egyes fordításokat csak egyféleképpen lehessen érteni!

17. kia=iipi siwiirarii miisaji paajuuyaapi
18. nu=nikikura Leo paapaaja
19. ki=iina masiitiirii miisaji iimina
20. ki=iipi kariiniirii iina mira ikwani

(b) Fordítsd le a következő mondatokat ikito nyelvre! Fordítsd le többféleképpen, ha lehetséges!

21. *Megvetted ezeknek a gyerekeknek a kenuit.*
22. *El fogod szakítani a tanár kötelét.*
23. *Meg fogom venni ezeknek a nőknek a házát.*
24. *El fogja adni ezeket a könyveket Emának.*
25. *Meg fogom javítani ezeknek a férfiaknak ezt a kenuját.*

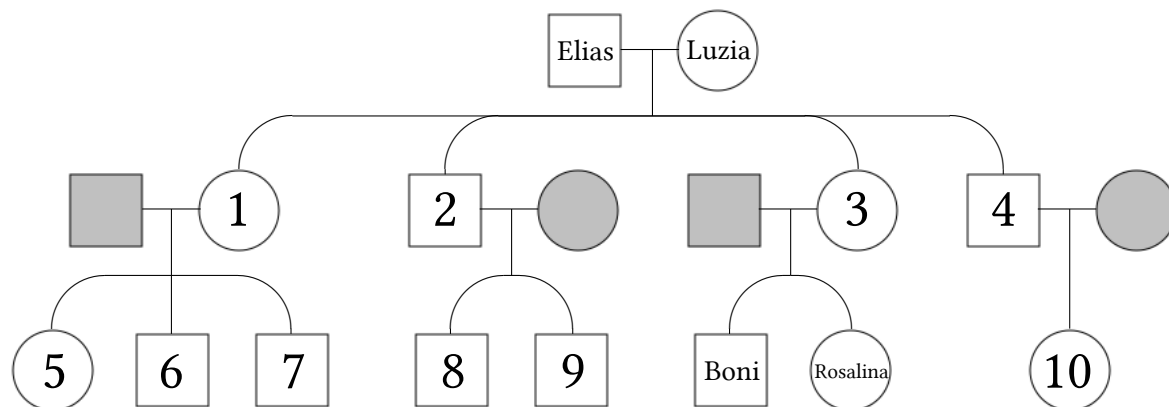
△ Az ikito nyelv a zaparo nyelvcsaládhoz tartozik. Kevesebb mint 100 ember beszéli az Amazonas-medence perui részén.

i magánhangzó. j = a magyar h. A $\boxed{=}$ jel egy szó két részének az elválasztására szolgál. Az ikito nyelvben vannak tónusok, de az egyszerűség kedvéért a feladatban nem jelöltük őket.

Ema, Jaime és Leo emberek nevei.

—Eimear McKnight

4. feladat (20 pont) Alább egy szakirabiat nyelven beszélő család családfája látható. A fában a testvérek balról jobbra a legidősebtől a legfiatalabbig vannak rendezve.

□: férfi ○: nő □: testvérek —: házasság |: gyermekek

Négy családtag neve meg van adva: a legidősebb pár (Elias és Luzia) és a legfiatalabb generáció két legidősebb tagja (Boni és Rosalina). Néhány további családtagot az (A–J) betűk azonosítanak alább, míg a fában az (1–10) számok jelölik őket nem feltétlenül ebben a sorrendben. A szürkével jelölt emberek nem szerepelnek a feladatban.

A következőkben néhány mondatot láthatsz, amelyet ezek az emberek használhatnak a rokoni kapcsolataik leírására. Minden oszlopban a beszélő szerepel bal oldalt, míg az általa mondott mondatok jobb oldalt. Például G: Elias abítóp azt jelenti, hogy G azt mondja: „Elias az abítóp = az én ...m”.

Elias: A otak H otaup	B: Rosalina omäyikut A okoypet D otak E otaup I omäyikut	F: C _____(iv) E okip G äsi I okoypet	H: Elias abítóp B oyke C omäyikut D _____(vi) E otaup
Luzia: B omëpit	C: I okoypet G äsi	G: Elias abítóp Boni okupi mëpit A okupi B _____(v) E okwa taup F omëpit I omëpit	I: F okwa G äsi
Boni: J okip	D: Rosalina _____(ii) F okwa I okupi	J: B abítóp F oyke I okoypet	
Rosalina: A äsi	E: C okip D _____(iii) J oyke		
A: Luzia äsi Rosalina omëpit B okwa D okwa tak E okwa taup F oykey mëpit G oykey I _____(i)			

- Párosítsd össze a számokat (1–10) a családtagokkal (A–J)!
- Jelöld az (5–10) családtagok születési sorrendjét!
- Töltsd ki az üres helyeket (i–vi)-ig! Minden üres helyhez egyetlen helyes válasz tartozik, de egy válasz több szóból is állhat.

△ A szakirabiat nyelv a tupi nyelvcsalád tupari ágához tartozik. Körülbelül 13 ember beszéli a braziliai esőerdőben, a bolíviai határhoz közel.

u ≈ a magyar u kerekítetlen párja. A ~ jel nazális magánhangzót jelöl.

—Lai Otsuka (konzulens: Ana Vilacy Galúcio)

5. feladat (20 pont) Adottak mondatok magyarul, valamint fordításuk komndzso nyelvre:

1. Találkoztam velük tegnap.	kayé thewafé
2. Éppen hívtatok engem egy héttel ezelőtt.	nümä wobräknwath
3. Éppen tartottuk őket egy héttel ezelőtt.	nümä efathwake
4. Tartottunk titeket egy héttel ezelőtt.	nümä thefafake
5. Találkoztok velünk most.	zena nwagrwrth
6. Látunk titeket most.	zena emarwe
7. Hívom őket most.	zena ebräknwé
8. Visszahoztak titeket egy héttel ezelőtt.	nümä thäbrimath
9. Éppen tartottatok minket egy héttel ezelőtt.	nümä nfathwath
10. Visszahoztuk őket tegnap.	kayé thäbrime
11. Láttatok engem egy héttel ezelőtt.	nümä zwemarath
12. Hívtak minket tegnap.	kayé nznästh
13. Hívtak engem egy héttel ezelőtt.	nümä zwäsath
14. Éppen találkoztam velük egy héttel ezelőtt.	nümä ewagrwa

(a) Fordítsd le komndzso nyelvre:

15. Tartottatok engem tegnap.
16. Hívtalak titeket egy héttel ezelőtt.
17. Tartotok engem most.
18. Találkoztak velünk egy héttel ezelőtt.

(b) Fordítsd le magyarra az összes lehetséges módon:

19. nümä nbrigwath
20. kayé thefafé
21. nümä emarwa
22. kayé nznäbrimth

△ A komndzso nyelv a jam nyelvcsaládhoz tartozik. Körülbelül 250 ember beszéli Rouku faluban Pápua Új-Guinea déli részén.

ä, é, ü magánhangzók; th mássalhangzó.

—Veszko Milev (konzulens: Christian Döhler)

Szerkesztők: Samuel Ahmed, Blaskovics Ákos, Mihai-Alexandru Bratu, Aida Davletova, Ivan Derzsanszki (technikai szerkesztő), Hugh Dobbs, Ana Meta Dolinar, Dmitrij Geraszimov, Shinjini Ghosh, Ksenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics, Angela Hou, David Hultman, Borisz Iomdin, Li Thehun, Bruno L’Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea (főszerkesztő), Andrej Nyikulin, Pan Tung-lő, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Alekszandr Piperszki, Przemysław Podleśny, Marija Rubinstein, Daniel Rucki, Szató Kazune, Milena Veneva, Elysia Warner.

Magyar szöveg: Blaskovics Ákos (lektorálta: Lovas Anna).

Sok szerencsét!

Huszonharmadik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Bukarest (Románia), 2026. július 26. – augusztus 2.

Válaszlap: **2. feladat**

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.

(b) 28. k:ii –

- _____
- _____

29. kpaapî – _____

30. kîgha – _____

31. mty:aa – _____

32. nkéli dnye – _____

33. ngwolo – _____

34. kémi kîgha nt:uu – _____

(c) BB. (az ő) fia – _____

CC. zöld – _____

DD. zsír – _____

EE. friss, nyers – _____

FF. (éretlen) gyümölcs – _____

GG. fekete ember – _____

HH. Rossel-sziget – _____

(d)

35.	36.	37.	38.	39.	40.
-----	-----	-----	-----	-----	-----

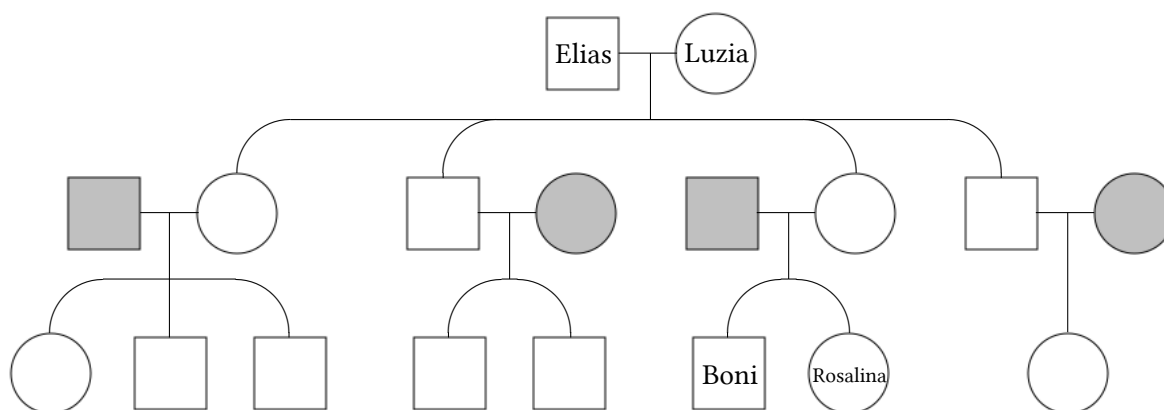
(e) Magyarázd meg, hogyan fejezik ki a színeket jeli-dnye nyelven!

Huszonharmadik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Bukarest (Románia), 2026. július 26. – augusztus 2.

Válaszlap: **4. feladat**

(a)

(b) Boni > Rosalina > > > > > >

(c) (i) _____

(ii) _____

(iii) _____

(iv) _____

(v) _____

(vi) _____